

Akaa Alajärvi Alavieska Alavus Asikkala Askola Aura Enonkoski Enontekiö Espoo Eura Eurajoki Evijärvi Forssa Haapajärvi Haapavesi Hailuoto Halsua Hamina Hankasalmi Hanko Harjavalta Hartola Hattula Hausjärvi Heinola Heinävesi Helsinki Hirvensalmi Hollola Honkajoki Huittinen Humppila Hyrynsalmi Hyvinkää Hämeenkyrö Hämeenlinna Iisalmi Iitti Ikaalinen Ilmajoki Ilomantsi Imatra Inari Inkoo Isojoki Isokyrö Janakkala Joensuu Jokioinen Joroinen Joutsa Juuka Juupajoki Juva Jyväskylä Jämijärvi Jämsä Järvenpää Kaarina Kaavi Kajaani Kalajoki Kangasala Kangasniemi Kankaanpää Kannonkoski Kannus Karijoki Karkkila Karstula Karvia Kaskinen Kauhajoki Kauhava Kauniainen Kaustinen Keitele Kemi Kemijärvi Keminmaa Kemiönsaari Kempele Kerava Keuruu Kihniö Kinnula Kirkkonummi Kitee Kittilä Kiuruvesi Kivijärvi Kokemäki Kokkola Kolari Konnevesi Kontiolahti Korsnäs Koski TI Kotka Kouvola Kristiinankaupunki Kruunupyö Kuhmo Kuhmoinen Kuopio Kuortane Kurikka Kustavi Kuusamo Kyyjärvi Kärkölä Kärsämäki Lahti Laihia Laitila Lapinjärvi Lapinlahti Lappajärvi Lappeenranta Lapua Laukaa Lemi Lempäälä Leppävirta Lestijärvi Lieksa Lieto Liminka Liperi Lohja Loimaa Loppi Loviisa Luhanka Lumijoki Luoto Luumäki Maalahti Marttila Masku Merijärvi Merikarvia Miehikkälä Mikkeli Muhos Multia Muonio

KUNTIEN INFRA KUNTOON

Yksityinen ja julkinen kumppanuus

Mustasaari Muurame Mynämäki Myrskylä Mäntsälä Mänttä-Vilppula Mäntyharju Naantali Nakkila Nivala Nokia Nousiainen Nurmes Nurmijärvi Närpiö Orimattila Oripää Orivesi Oulainen Oulu Outokumpu Padasjoki Paimio Paltamo Parainen Parikkala Parkano Pedersören kunta Pelkosenniemi Pello Perho Pertunmaa Petäjävesi Pieksämäki Pielavesi Pietarsaari Pihtipudas Pirkkala Polvijärvi Pomarkku Pori Pornainen Porvoo Posio Pudasjärvi Pukkila Punkalaidun Puolanka Puumala Pyhtää Pyhäjoki Pyhäjärvi Pyhäntä Pyhäranta Pälkäne Pöytyä Raahe Raasepori Raisio Rantasalmi Ranua Rauma Rautalampi Rautavaara Rautjärvi Reisjärvi Riihimäki Ristijärvi Rovaniemi Ruokolahti Ruovesi Rusko Rääkkylä Saarijärvi Salla Salo Sastamala Sauvo Savitaipale Savonlinna Savukoski Seinäjoki Sievi Siikainen Siikajoki Siikalatva Siilinjärvi Simo Sipoo Siuntio Sodankylä Soini Somero Sonkajärvi Sotkamo Sulkava Suomussalmi Suonenjoki Sysmä Säkyliä Taipalsaari Taivalkoski Taivassalo Tammela Tampere Tervo Tervola Teuva Tohmajärvi Toholampi Toivakka Tornio Turku Tuusniemi Tuusula Tyrnävä Ulvila Urjala Utajärvi Utsjoki Uurainen Uusikaarlepyy Uusikaupunki Vaala Vaasa Valkeakoski Valtimo Vantaa Varkaus Vehmaa Vesanto Vesilahti Veteli Vieremä Vihti Viitasaari Vimpeli Virolahti Virrat Vöyri Ylitornio Ylivieska Ylöjärvi Ypäjä Ähtäri Äänekoski

HYVÄ LUKIJA, elämme ajassa, jossa kunnilla on niskassaan valtavat paineet tehostaa toimintojaan tuottavuuden lisäämiseksi. Raskaasti hallinnoitujen ja resursoitujen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta maakunnille vapauttaa energiaa parantaa kunnan elinvoimaisuutta. Elinvoimaa ei voi ulkoistaa, sillä se rakentuu jokaisen kunnan omista lähtökohdista. Kuntien on kehitettävä toimintaympäristöään omilla toimenpiteillään sellaiseksi, että nykyisten ja uusien yritysten kannattaa sijoittua kuntaan.

Hyvin hoidettu infrastruktuuri parantaa yritysten menestymismahdollisuuksia. Kuntien infra eli teknistä infrastruktuuria ovat kadut, viheralueet, vesihuollon verkostot ja muut yleiset alueet.

Olemme yhdessä INFRA:n, Koneyrittäjien ja Rakennusliiton kanssa tilanneet Taloustutkimukselta selvityksen siitä, onko kuntien oman työn suosiminen ja liikelaitosten pääomittaminen kuntatalouden kannalta perusteltua.

Oletusarvomme on ollut se, että yksityisten toimijoiden pääsy markkinoille toisi tuottavuushyötyjä pääoman ja hankkeiden paremman organisoinnin myötä. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että oikea määrä koneita, laitteita ja henkilöstöä on käytössä oikeaan aikaan mahdollisimman tehokkaasti.

Yksityisellä sektorilla on julkista sektoria paremmat mahdollisuudet tehostaa pääoman tuottavuutta. Kunnissa kalusto ja henkilöstö mitoitetaan keskimääräisen tarpeen mukaan, joka aiheuttaa vajetta ruuhka-aikoina ja alikäyttöä hiljaisina hetkinä.

Me uskomme, että uuden kunnan menestymisen edellytys on siirtyä hallintokeskeisestä näkökulmasta palvelemaan ketterästi kuntalaisia ja yrityksiä sekä johtamaan erilaisia verkostoja. Kuntiin on luotava aito kokeilukulttuuri, joka mahdollistaa toimintojen kehittämisen ja sitä kautta tuottavuuden kasvun. Tämä vaatii vaihtuvia ja joustavia verkostoja, joissa julkiset ja yksityiset ovat tasaveroisia kumppaneita.

Suomen Yrittäjät
puheenjohtaja
Jyrki Mäkyne

Sanaselitykset

INFRA eli tekniseen infrastruktuuriin kuuluvat liikenneverkot, energiahuollon verkostot, jätehuolto, vesihuolto (vedenotto, -puhdistus ja -jakelu, sade- ja jätevesiviemärit sekä jäteveden puhdistus), tietoliikenneverkot sekä ns. sinivihreä infrastruktuuri eli viher- ja vesialueet.

KEHTOKUNNAT on Suomen Kuntaliiton ja 21 kaupungin muodostama konsortio kuntien teknisen toimen kehittämisen haltuun ottamiseksi ja toteuttamiseksi.

KUNTAYHTYMÄ on jäsenkuntien valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella perustettu ja jäsenkunnastaan erillinen erillinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, joka hoitaa jäsenkuntiansa puolesta perussopimuksen mukaisia tehtäviä.

LIIKELAITOS on yleiskäsite, jolla viitataan kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokseen tai liikelaitoskuntayhtymään. Kuntien kilpailuilla markkinoilla toimivat yksiköt pitää kuntalain mukaan yhtiöittää. Liikelaitosmuoto on mahdollinen vain poikkeuksellisesti, kuten luonnollisten monopolitoimintojen, esim. vesihuollon, osalta.

MANKALA-PERIAATE on toimintatapa, jossa usea yhtiö yhdessä perustaa voittoa tuottamattoman osakeyhtiön yhteistä tarkoitusta varten. Malli on käytössä erityisesti energia-alalla.

ROA-TUNNUSLUKU kertoo yrityksen kyvystä huolehtia sen käytössä olevasta kokonaispääomasta. Tunnusluvun viitteelliset ohjearvot: hyvä yli 10 %, tyydyttävä 10–5 %, heikko alle 5 %.

ROE-TUNNUSLUKU kertoo yrityksen kyvystä huolehtia omistajien yritykseen sijoittamista pääomasta. Oman pääoman tuoton viitteelliset normiarvot: erinomainen yli 20 %, hyvä 20–15 %, tyydyttävä 15–10 %, välttävä 10–5 %, heikko alle 5 %.

SUOMEN KUNNAT 2017

ASUKASTA	KUNTIA KPL
■ alle 5 000	132
■ 5 000–10 000	77
■ 10 001–20 000	47
■ 20 001–50 000	35
■ yli 50 000	20

82% SUOMEN KUNNISTA on enintään 20 000 asukkaan kuntia.

Lähde: kunnat.net, kuntien lukumäärä kuntakoon mukaan

INFRAN LAAJUUS

Kuntien katuverkko 26 000 km

Jätevesiviemärit 50 000 km

Vesijohdot 100 000 km

Inframarkkinan kokonaisvolyymi on noin 8,2 mrd. €
Kuntien osuus inframarkkinoista on 35 % eli 3,2 mrd. €
Kuntien osuus maa- ja vesirakentamisesta on 40 %.

Lähde: Roti 2015, VTT ja TAMK

YRITYSTEN MÄÄRÄ KOKOLUOKITTAIN

YRITYKSEN KOKO	YRITYSTEN MÄÄRÄ	%
■ Mikroyritykset (1–9 hlöä)	264 234	93,4
■ Pienyritykset (10–49 hlöä)	15 608	5,5
■ Keskisuuret yritykset (50–249 hlöä)	2 535	0,9
■ Suuryritykset (250– hlöä)	581	0,2

Lähde: Tilastokeskus 2014

Kuntainfran organisointi 2017

	Vesihuolto	Jätehuolto	Kiinteistöt ja niiden huolto	Puistot, yleiset alueet ja liikenneväylät
Espoo	Virasto	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Helsinki	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Hämeenlinna	Virasto	Virasto	Liikelaitos	Liikelaitos
Joensuu	Liikelaitos	Virasto	Virasto	Virasto
Jyväskylä	Virasto	Virasto	Liikelaitos	Liikelaitos
Kotka	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Kouvola	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Kuopio	Liikelaitos	Virasto	Liikelaitos	Liikelaitos
Lahti	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Lappeenranta	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Mikkeli	Liikelaitos	Virasto	Virasto	Virasto
Oulu	Liikelaitos	Liikelaitos	Liikelaitos	Liikelaitos
Pori	Liikelaitos	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Rauma	Liikelaitos	Liikelaitos	Virasto	Virasto
Rovaniemi	Virasto	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Salo	Liikelaitos	Virasto	Virasto	Virasto
Seinäjoki	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto
Tampere	Liikelaitos	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Turku	Liikelaitos	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Vaasa	Liikelaitos	Virasto	Liikelaitos	Virasto
Vantaa	Virasto	Virasto	Virasto	Virasto

Värikoodit	Virasto	Liikelaitos	Kuntayhtymä	Kuntien osakeyhtiö

Lähde: Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä www.ytj.fi

KOKONAISKUVA

**Kuntien
infratoimintojen
organisointi on
hajanaista.**

- » Kuntien ei tarvitse itse tuottaa järjestämisvastuullaan olevia palveluja, vaan niiden tuottamisessa voidaan tehdä yhteistyötä yritysten, järjestöjen ja käyttäjien kanssa.
- » Kuntien infratoiminnoista vastaavat virastot, liikelaitokset, kuntayhtymät, kunnalliset yhtiöt ja osin yksityisen sektorin toimijat.
- » Kuntien infrayksiköiden toiminnan laajuus suhteessa asukaslukuun vaihtelee paljon.
- » Pitkän aikavälin suuntana on ollut toimintojen liikelaitostaminen ja viime vuosina yhtiöittäminen.

TALOUDELLINEN TEHOKKUUS

**Vastaa yksityisten
yritysten tehokkuutta
oman pääoman ja pääoman
tuotolla arvioituna.**

- » Vesihuollossa kehtokuntien liikelaitosten taloudellinen tehokkuus vastaa yksityisten yritysten tehokkuutta oman pääoman ja pääoman tuotolla arvioituna. Kuntaomisteisissa yrityksissä ja kuntayhtymissä ROE ja ROA ovat alhaisempia.
- » Jätehuollossa kuntaomisteiset yritykset pärjäävät liikelaitoksia paremmin.
- » Puistojen, yleisten alueiden ja liikenneväylien rakentamisessa ja kunnossapidossa kuntaomisteisten yritysten sekä oman pääoman että pääoman tuotto ovat poikkeuksellisen korkeita.
- » Energiasektorilla kuntaomisteiset yritykset toimivat ja menestyvät kuten yksityiset suuret yritykset.
- » Kiinteistöjen hoidossa ja kunnossapidossa kuntaomisteiset yritykset näyttävät pärjäävät taloudellisesti muita heikommin.

JOHTOPÄÄTÖS

**Toimintojen
tehostaminen on
verovarojen
vastuullista
käyttöä.**

- » Kuntapäätäjien on vaikeaa vertailla ja arvioida omien kuntainfraorganisaatioidensa tuloksellisuutta ja tehokkuutta.
- » Myös julkisista tietolähteistä (Tilastokeskus, kaupunkien tilinpäätösjulkaisut ja yksiköiden toimintakertomukset) on hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa kuntien toimintojen taloudellisesta tehokkuudesta.
- » Infrahankkeiden ja infran kunnossapidon kilpailuttaminen voisi tuoda huomattavia kustannussäästöjä kuntien omaan tuotantoon verrattuna.

Kehtokuntien avainluvut 2014

2014	Väkiluku	Asunto- kuntien lukumäärä	Työllisyys- aste, %	Asuin- kunnassaan työssäkäyvien osuus, %	Eläkeläisten osuus väestöstä, %	Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä
Helsinki	620 715	318 225	71	77	20	381 942
Espoo	265 543	115 652	74	50	16	120 247
Tampere	223 004	118 078	65	80	22	116 750
Vantaa	210 803	96 687	74	45	18	106 420
Oulu	196 291	92 806	64	88	18	84 078
Turku	183 824	99 052	65	77	24	95 201
Jyväskylä	135 780	67 630	64	84	21	59 942
Kuopio	111 289	55 768	67	85	24	49 997
Lahti	103 754	54 666	64	75	27	46 337
Kouvola	86 453	43 617	65	86	30	32 583
Pori	85 418	43 518	66	83	28	35 921
Joensuu	75 041	38 375	61	84	24	33 274
Lappeenranta	72 794	36 993	66	87	26	32 215
Hämeenlinna	67 976	33 927	70	74	27	29 602
Vaasa	66 965	33 284	71	87	22	37 837
Rovaniemi	61 551	29 982	65	91	22	25 080
Seinäjoki	60 880	28 975	72	82	22	30 054
Mikkeli	54 605	27 474	67	90	29	22 806
Kotka	54 518	28 096	61	84	29	22 122
Salo	54 238	26 150	65	79	27	19 822
Rauma	39 970	19 794	69	79	28	16 862

Oranssi = paras tunnusluku

Harmaa = heikoin tunnusluku

KEHTOKUNNAT

**Hankkivat aineita,
tarvikkeita ja tavaroita
420 €/kuntalainen**

**Koneiden ja laitteiden
tasearvo on keskimäärin
116 €/kuntalainen**

**Käyttävät ostopalveluja
(palvelut, aineet ja tavarat)
2 800 €/kuntalainen**

**Investoivat
1 060 €/kuntalainen**

Luvut kuvaavat
kunnan kaikkia toimintoja
(sis. myös SOTE, opetus, yms.).

Hankintojen tunnuslukuja

- » Muihin kehtokuntiin verrattuna Helsinki ja Oulu ostavat keskimäärin **400 €**:lla enemmän kuntalaista kohden.
  - » Tulopohjaan suhteutettuna Oulu käyttää hankintoihin vuosittain 6 ja Helsinki 4 prosenttiyksikköä enemmän kuin muut.

- » Helsingissä tasearvo on **175 €** keskimääräistä suurempi.
  - » Espoo ja Vantaa ostavat palveluita suhteessa enemmän ja tekevät itse suhteessa vähemmän kuin Helsinki.

- » Kehtokunnat käyttävät tulopohjastaan keskimäärin (toimintatulot + verotulot + valtionosuudet) palvelujen ostoon **40,7%** sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoon **6,0%**
  - » Lappeenranta käyttää palvelujen ostoon lähes 1 500 € enemmän kuntalaista kohden kuin muut kehtokunnat keskimäärin. Tulopohjaan suhteutettuna se käyttää ostopalveluihin rahaa 26 % enemmän kuin muut.

- » Helsingissä investoidaan **3 300 €** ja Oulussa **2 600 €** keskimääräistä enemmän.
  - » Helsingissä määrä johtuu mm. energiasektorin investoinneista, Oulussa investoinnit painottuvat liikenneväyliin, Espoo ja Vantaa investoivat liikenneväyliin euromääräisesti eniten (Espoo 161 ja Vantaa 87 miljoonaa).

**Kuntien palvelujen ostot, aineiden,
tarvikkeiden ja tavaroiden hankinta sekä
koneiden ja laitteiden tasearvot poikkeavat
toisistaan huomattavasti sekä palvelutarpeeseen
että tulopohjaan suhteutettuna.**

**Kilpailuasetelma
takaa
laadun!**

- **Kilpailuneutraliteetti tarkoittaa tasapuolista kilpailuasetelmaa yksityisen ja julkisen palveluntarjoajan välillä. Se häiriintyy, jos toinen nauttii yksinoikeuksia, edullisempaa rahoitusta, konkurssisuojaaja tai muita etuja suhteessa toiseen. Julkinen palveluntuottaja voi kasvaa merkittäväksi tai ainoaksi palveluntuottajaksi näiden etujen seurauksena. Tällöin yksityiset vetäytyvät markkinoilta. Ikävimmillään laatu ei toteudu, jos määräävä markkina-asema on syntynyt vain muita edullisemmän kilpailuasetelman johdosta.**
- Onko kunnassasi varmistettu infratoimijoiden tasapuolisesta kilpailuasetelmasta?
- Onko liikelaitokset purettu tai edellytetty niiden vetäytyvän muusta toiminnasta?
- Onko uusien toimijoiden mahdollista päästä kuntaasi palveluntuottajaksi, vai onko markkinat suljettu pitkillä yksinoikeussopimuksilla?

**Mitä
kysymyksiä
kunnissa
kannattaa
käydä
läpi?**

- Kuntien infratoimessa pääoman tuottavuus on aivan keskeistä. Tekevätkö kuntakonsernien omistamat koneet ja laitteet töitä mahdollisimman paljon: "24/7"?
- Miten omistajaohjaus on järjestetty?
- Mikä on paras tapa organisoida kuntainfra: virasto, liikelaitos, kuntayhtymä, kunnan osakeyhtiö, kuntayhtymän oy vai ostopalveluna yksityiseltä sektorilta?
- Pystyvätkö kuntapäätäjät arvioimaan kuntien infratoimen tuloksellisuutta ja tehokkuutta?
- Mitkä ovat kunnan infratoimen verrokkit: vertailukuntien vastaavat yksiköt vai yksityisen sektorin toimijat?
- Tavoittelevatko kuntainfrayksiköt voittoa, vai toimivatko ne nollavoittoperiaatteella (ns. Mankalaperiaate)?
- Miten kuntalaiset suhtautuvat julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön infratoimessa?

Lääkkeet loppu, kuntapäätätjää?

Saammeko tarjota toimivat tredit kuntasi talouden parantamiseksi?

Reseptiin kuuluu rivakkaa rakentamista, huolenpitoa kunnan omaisuudesta ja monta kaivinkoneen kauhallista kumppanuutta. Paneutumalla infraan kuntasi saa kasvun alulle ja luo hyvinvointia.

1. Pane infra iskukuntoon

Laadukkaat tekniset verkostot sekä hyvät väylät ja joukkoliikenneratkaisut houkuttelevat ympärilleen asuntoja ja yritystoimintaa – toisin sanoen verotuloja.

Inventoi infra. Kun tiedät riittävästi, toimi. Ota yhdyskuntatekniikan korjausvelka hallintaan. Vie eteenpäin investointeja, jotka mahdollistavat kasvun ja hyvinvoinnin.

Missä teillä mennään?

A) No, meillähän on siis tämä motto, että päivä kerrallaan – ja huomenna uusi yritys.

B) Jos väylät ja ehjä infra tuovat veroeuroja ja uusia asukkaita, niin kyllä kiitos: pistetään infra töihin!

TESTAA TILANNE.

Jos huomaat kerääväsi

A-vastauksia, pysähdy.

Pistä infra töihin, luomaan verotulovirtaa ja sujuvaa arkea!

#kuntainfra

#resepti

2. Ota hankinnat haltuun

Yhdyskuntatekniikassa tehdyt valinnat vaikuttavat pitkään kunnan menestymis- ja kasvusuunnitelmiin. Väylähankkeita, teknistä verkostoa tai infran korjausvelkaa ei hoideta mustekynätilausten ohessa.

Kehitä ja yhtenäistä hankintoja yhdessä muiden kuntien ja alan yritysten kanssa. Kun saatte paikallismarkkinat toimimaan, osaajat ovat lähellä ja kunnan verokertymä kasvaa.

Missä teillä mennään?

A) Kesäteekkari nää on ruukannu tilata. Kaikki on saatu menemään mitä on budjetoitu.

B) Kehitämme hankintaosaamistamme jatkuvasti, se on selvä. Missä voisimme vielä parantaa?

3. Väännä tehot tappiin

Kun palvelut toteutetaan kunnan omana työnä, henkilöstö- ja konemäärä on vakioitu, vaikka käyttötarve vaihtelee. Vaihtoehto on hankkia palvelua markkinoilta vain tarpeeseen.

Vapauta omiin koneisiin, halleihin ja henkilöstöön sidottua kunnan rahaa muuhun käyttöön. Osta palvelua joustavasti alueesi yrityksiltä ja säästä miljoonia. Kuntasi saa samalla käyttöönsä markkinoiden tehokkaimmat tekniikat ja toimintatavat.

Missä teillä mennään?

A) Ite ollaan aina kaikki tehty ja maan parhaita ollaan!!

B) Paras palveluntuotantotapa voittakoon. Tärkeintä on, että kuntalaisten ja elinkeinoelämän tarpeet tulevat täytetyksi.

Kuntien infra kuntoon -selvitys

taloustutkimus

TOTEUTTAJA

TALOUSTUTKIMUS OY on vuonna 1971 perustettu suomalainen markkinatutkimus-yritys, jolla on toimintaa Suomessa, Baltiassa ja Venäjällä. Taloustutkimus noudattaa kaikessa tutkimustoiminnassaan kansainvälisen kauppakamarin (ICC) ja ESOMARin (European Society for Opinion and Marketing Research) tutkimussääntöjä. Sääntöjen noudattaminen takaa tutkimusten luotettavuuden sekä vastaajien yksityisyyden suojan. Lisätietoa: www.taloustutkimus.fi

TILAAJAT

INFRA on maa- ja vesirakentajien toimiala- ja työnantajaliitto sekä EK:n jäsenliitto. 1 500 jäsenyritystämme rakentavat ja pitävät kunnossa väyliä, terminaaleja ja kuntateknisiä verkostoja. Jäsenet tuottavat myös purku-, kierrätys- ja nostopalveluja sekä kaikessa rakentamisessa välttämättömiä kiviaineksia. Tehtävämme on parantaa jäsentemme toimintaedellytyksiä ja lisätä tietoa infrarakentamisen roolista hyvinvoinnin perustana. Lisätietoa: www.infra.fi

KONEYRITTÄJIEN LIITTO on energia-, maarakennus- ja metsäalan koneyrittäjien valtakunnallinen yrittäjä- ja työnantajajärjestö ja Suomen Yrittäjien toimialajärjestö. Liitto on vaikuttava edunvalvoja ja se kehittää sekä tuottaa palveluita jäsenilleen. Lisätietoa: www.koneyrittajat.fi

RAKENNUSLIITTO on noin 87 000 jäsenen ammattiliitto, yksi SAK:n suurimmista keskusjärjestöistä. Rakennuksilla, rakennustuoteteollisuudessa, talotekniikka- sekä maa- ja vesirakennusalalla työskentelevät ovat yleensä ammatillisesti järjestäytyneitä eli Rakennusliiton jäseniä. Alan palkka- ja muiden työehtojen kehittäminen on jatkuvaa toimintaa. Työmailla tapahtuva edunvalvonta on myös tärkeä osa Rakennusliiton toimintaa. Lisätietoa: www.rakennusliitto.fi

SUOMEN YRITTÄJÄT on jäsenmäärältään elinkeinoelämän suurin, yli 115 000 jäsenyrityksen keskusjärjestö, joka ajaa Suomen pienten ja keskisuurten yritysten asiaa. Jäsenyrityksistä puolet on yksinyrittäjiä ja puolet työnantajayrittäjiä. Ne työllistävät noin 650 000 henkilöä. Yrittäjäjärjestön toiminta rakentuu lähes 400 paikallisyhdistyksestä, 20 aluejärjestöstä ja 63 toimialajärjestöstä. Lisätietoa: www.yrittajat.fi

Selvityksen taustaa

Suomessa rakennetaan vuodessa keskimäärin noin 520 000 henkilötyövuoden verran. Työllisestä työvoimasta joka viides rakentaa tai osallistuu rakennetun ympäristön kehittämiseen ja ylläpitoon. Rakentamisen arvo on keskimäärin 30 miljardia euroa ja jakaantuu kolmeen erityyppiseen markkinaan: uudis-, korjaus- ja infrarakentamiseen.

Kuntien liikelaitosten ja muun kuntien oman työn osuus kuntien teknisen toimen investoinneista on noin 20 % ja kunnossapidosta 40 %. Yksityisten toimijoiden pääsy näille markkinoille toisi todennäköisesti kunnille kustannussäästöjä. Kuntatalous on haasteiden edessä, ja siksi taloudellisilla perusteilla on merkittävä rooli oman

toiminnan kustannusten läpivalaisussa ja kilpailuttamiskeskustelussa.

EU:n linjausten myötä kuntien on yhtiöitettävä liikelaitoksiaan. Monet kunnat ovat pääomittaneet tai aikeissa pääomittaa nykyisiä liikelaitoksiaan pärjätäkseen markkinoilla. Tässä tutkimuksessa on selvitetty, onko kuntien oman työn suosiminen ja liikelaitosten pääomittaminen kuntatalouden kannalta perusteltua.

Selvityksen lähteenä ovat olleet kuntien julkiset tilinpäätöstiedot, jotka kattavat kaikki kunnan toimialat, sekä kuntien omistamien infratoimialan liikelaitosten, virastojen ja osakeyhtiöiden tiedot niiltä osin kuin ne ovat olleet saatavissa julkisista lähteistä.

LISÄTIETOJA

Taloustutkimus

- tutkimusjohtaja Pasi Holm, pasi.holm@taloustutkimus.fi, 050 374 7462

INFRA

- toimitusjohtaja Paavo Syrjö, paavo.syrjo@infra.fi, 040 560 1803
- johtaja Heikki Jämsä, heikki.jamsa@infra.fi, 050 587 2911

Suomen Yrittäjät

- kilpailuasiodien päällikkö Satu Grekin, satu.grekin@yrittajat.fi, 050 550 3488
- elinkeinopoliittinen asiamies Hannamari Heinonen, hannamari.heinonen@yrittajat.fi, 050 567 3395

Koneyrittäjät

- toimitusjohtaja Matti Peltola, matti.peltola@koneyrittajat.fi, 040 9009 412
- toimialapäällikkö Markku Leskinen, markku.leskinen@koneyrittajat.fi, 040 9009 413

Rakennusliitto

- puheenjohtaja Matti Harjuniemi, matti.harjuniemi@rakennusliitto.fi, 020 774 3071

YRITTÄJYYS LUO PALVELUITA!

Selvityksen tekijä:

taloustutkimus

